

тем опалення і притоково-витяжної вентиляції для створення мікроклімату у цьому пташнику на колесах.

Список літератури

1. Амерханов Р.А. Проектирование систем теплоснабжения сельского хозяйства / Р.А. Амерханов, Б.Х. Драганов; под ред Б.Х. Драганова. – Краснодар: Изд-во КубГАУ, 2001. – 199 с.
2. Драганов Б.Х. Теплотехника и применение теплоты в сельском хозяйстве / Драганов Б.Х., Кузнецов А.В., Рудобашта С.П. – М.: Агропромиздат, 1990. – 463 с.
3. Драганов Б.Х. Применение теплоты в сельском хозяйстве / Драганов Б.Х., Есин В.В., Зуев В.П. – К.: Вища шк., 1990. – 319 с.

Приведен тепловой расчет птичника на колесах с расчетами воздухообмена в зимнее время года по избытку влаги и вредных газов, а в теплый и переходной периоды – по избытку тепла и влаги.

Тепловой расчет, птичник на колесах, воздухообмен, параметры воздуха, микроклимат помещений.

Is a thermal design the house on wheels with a calculation of air in winter by excess moisture and harmful gases, and in the warm and transition - to excess heat and moisture.

Thermal design, chicken house on wheels, ventilation, air conditions, microclimate areas.

УДК 674.047

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ПЕРЕНОСУ В АТМОСФЕРНІЙ СУШИЛЬНІЙ УСТАНОВЦІ

О.В. Шеліманова, кандидат технічних наук

А.О. Гур'єва, студентка магістратури

Наведено методику визначення теплонадходжень від сонячної радіації в атмосферній сушильній установці.

Сушіння, односкатна теплиця, сонячна радіація, альbedo, ступінь чорноти матеріалу.

Питання енерго - і ресурсозберігання набули особливу гостроту в Україні у зв'язку з виснаженням власних запасів органічного палива і залежністю від імпорту енергоносіїв. При створенні енергоресурсозберігаючих екологічно чистих технологій різних галузей промисловості важливу роль відіграє інтенсифікація процесів перенесення теплоти і маси.

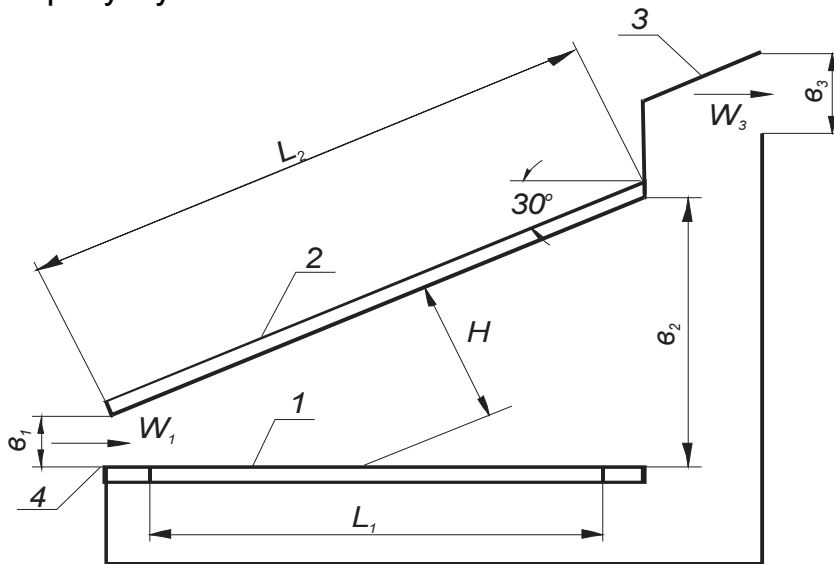
© О.В.Шеліманова, А.О. Гур'єва, 2013

Нині у сільському господарстві України експлуатується велика кількість сушильних установок, найпоширенішими з яких (до 95 % загальної кількості сушарок) є конвективні сушильні установки. Середньостатистичні дані [1] по теплових балансах конвективних сушильних установок безперервної дії показують, що на випаровування вологи з матеріалу витрачається від 20 до 60 % теплоти, підведеної до сушарки, на нагрів матеріалу 5–25 %, втрати теплоти з відпрацьованим сушильним агентом складають 15–40 %, втрати теплоти через огорожувальні конструкції 3–10 %, інші теплові втрати 5–20 %. Для сушарок періодичної дії остання стаття витрат енергії зростає до 30–35 %. Таким чином, тепловий ККД більшості установок низький (12–60 %), тому перспективними напрямками досліджень є глибокий аналіз фізичної суті процесів сушіння та методів їх організації для визначення способів підвищення теплової економічності сушильних установок.

Одним із можливих шляхів зменшення енергозатрат при попередньому підсушуванні вологого матеріалу є використання атмосферної сушарки, в якій підведення теплоти відбувається за рахунок природної конвекції,

Мета дослідження – розробка методики визначення теплонадходжень від сонячної радіації в такій сушильній установці.

Матеріали та методика досліджень. Як атмосферну сушарку можна використовувати односкатну теплицю. Схема такої сушарки наведена на рисунку.

Схема атмосферної сушарки:

- 1 – матеріал, що сушиться; 2 – скляна огорожа;
- 3 – вихід повітря; 4 – вхід повітря в сушарку

Матеріал, що підсушується (1), довжиною L_1 , знаходиться на стелажі. Над матеріалом під кутом 30° до горизонту розташована скляна огорожа (2), довжиною L_2 . Повітря в сушильний канал надходить через

вхідний переріз (4) висотою b_1 зі швидкістю w , м/с. Відпрацьоване повітря зі швидкістю w_2 виходить через канал висотою b_2 , і залишає сушильну установку зі швидкістю W через переріз 3.

Для розрахунку були прийняті такі параметри:

$$L_1 = 3,0 \text{ м}; L_2 = 4,6 \text{ м}; b_1 = 0,5 \text{ м}; b_2 = 2,8 \text{ м}.$$

Таким чином, сушильний канал являє собою дифузор з мінімальним перерізом b_1 на вході в сушарку та максимальним перерізом b_2 на виході з каналу із загальною довжиною L .

Об'єм сушильного каналу на 1 м довжини сушарки становить:

$$V_c = \frac{b_1 + b_2}{2} \cdot L = \frac{3,3}{2} \cdot 4,0 = 6,6 \text{ м}^3 / \text{м}$$

Поверхня тепло- і масообміну матеріалу на 1 м довжини:

$$F_1 = 1 \cdot L_1 = 3,0 \text{ м}^2 / \text{м}$$

а площа скління –

$$F_2 = 1 \cdot L_2 = 4,6 \text{ м}^2 / \text{м}$$

Відстань між цими поверхнями $H = 1,25$ м, а їх спільна поверхня випромінення розраховується за формулою для двох нескінченних смуг різної ширини [2]:

$$F_{12} = \sqrt{\frac{1}{4}(L_2 + L_1)^2 + H^2} - \frac{1}{4}(L_2 - L_1)^2 + H^2}. \quad (1)$$

Підставляючи значення L_1 , L_2 та H , отримуємо:

$$F_{12} = 2,52 \text{ м}^2 / \text{м}$$

Відстань між центрами витяжних та проточних отворів:

$$h_0 = 4,5 \text{ м}.$$

Середня сумарна радіація при безхмарному небі дорівнює:

$$q_p'' = \frac{1}{N} \sum_1^n q_c \quad (2)$$

де N – кількість денних годин; q_c – сумарна сонячна радіація, яка надходить на горизонтальну поверхню при безхмарному небі; може бути визначена за формулою [3]

$$q_p' = [1(1 - \psi) \cdot \mu] q_p'', \quad (3)$$

де $\psi = 0,4$ – середнє значення коефіцієнта хмарності на широті місцевості $45^\circ \dots 60^\circ$ і при висоті сонця $25^\circ \dots 40^\circ$; $\mu = 0,5$ – хмарність у долях від повної.

Кількість теплової енергії, що надходить в сушарку за рахунок сонячної радіації, наближено можна визначити за формулою [3]:

$$q_p - \varphi_0(1 - r_0)(1 - r_m)q_p', \quad (4)$$

де φ_0 – коефіцієнт пропускання матеріалу огорожі; для скла товщиною 2...4 мм та поліетиленової плівки товщиною 0,03...0,2 мм $\varphi_0 = 0,8 \dots 0,85$; для ПВХ плівки товщиною 0,1 мм $\varphi_0 = 0,85 \dots 0,9$; r_0 – альbedo огорожі (здатність поверхні огорожі сушарки відбивати сонячну радіацію); $r_0 = 0,08 \dots 0,3$ – для скла; $r_0 = 0,07 \dots 0,11$ – для огорож з одношарової ПЕ плі-

вки; r_m – альbedo матеріалу (ґрунти); темні ґрунти – $r_m = 0,05...0.15$; сухий чорнозем – $r_m = 0.14$; вологий чорнозем – $r_m = 0.08$; сухі сірі ґрунти $r_m = 0,2...0.35$; вологі сірі ґрунти $r_m = 0,1...0.2$; сухі світлі піщані ґрунти $r_m = 0,25...0.35$.

Коефіцієнт пропускання – відношення пропущеної через тіло променевої енергії до падаючої:

$$\varphi = \frac{E_{\text{проп}}}{E_{\text{над}}} .$$

Коефіцієнт відбиття – відношення променевої енергії, що відзеркалюється тілом, до падаючої:

$$r = \frac{E_{\text{відб}}}{E_{\text{над}}} .$$

Коефіцієнт поглинання – відношення поглинутої тілом променевої енергії до падаючої:

$$\alpha = \frac{E_{\text{погл}}}{E_{\text{над}}} .$$

У загальному випадку

$$\varphi + r + \alpha = 1 .$$

Для непрозорого тіла (матеріал в сушарці) $\varphi = 0$ і $r + \alpha = 1$, звідки

$$\alpha = 1 - r . \quad (5)$$

Для прозорих тіл (огорожа зі скла та плівки)

$$\alpha = 1 - r - \varphi . \quad (6)$$

При розрахунку теплообміну випромінюванням необхідно також знати ступінь чорноти матеріалів огорожі.

Результати досліджень. Розглянемо найсприятливіший випадок для липня місяця, середня температура для якого становить $19,8 \text{ }^\circ\text{C}$ з максимальною добовою амплітудою температури зовнішнього повітря $\Delta t = 18,4 \text{ }^\circ\text{C}$ [4]. Приймаємо в липні середню температуру повітря рівною $t_1 = 20 \text{ }^\circ\text{C}$. З цією температурою повітря надходить у сушильну установку.

Середню сумарну радіацію визначаємо за формулою (2):

$$q_p'' = 355 \text{ Вт / м}^2 .$$

За формулою (3) отримуємо радіаційний потік теплоти, що надходить на огорожу сушарки:

$$q_p' = 0,7 q_p'' = 248,71 \text{ Вт / м}^2 .$$

Для одношарової огорожі зі скла приймаємо $\varphi_0 = 0,82$, $r_0 = 0,12$, а коефіцієнт поглинання знаходимо за формулою (6):

$$\alpha_0 = 1 - 0,82 - 0,12 = 0,06 .$$

Альbedo матеріалу в сушарці (вологі чорнозем): $r_m = 0,08$, тоді

$$\alpha_m = 1 - 0,08 = 0,92 .$$

За формулою (4) визначаємо кількість теплової енергії, що надходить у сушарку за рахунок сонячної радіації:

$$q_p = 0,82 \cdot 0,88 \cdot 0,92 q_p' = 165,11 \text{ Вт / м}^2.$$

Кількість теплової енергії, що поглинається склом, дорівнює:

$$q_n = \alpha_0 q_p' = 0,06 \cdot 248,11 = 14,9 \text{ Вт / м}^2.$$

Для практичних розрахунків променевого теплообміну між огорожею сушарки та матеріалом у ній використовуємо формулу [2]:

$$Q_{12} = 4,9 \varepsilon_{np} \left[\left(\frac{273 + t_1}{100} \right)^4 - \left(\frac{273 + t_2}{100} \right)^4 \right] F_{12}, \quad (7)$$

де F_{12} – взаємна поверхня випромінювання тіл, які беруть участь у променевому теплообміні; ε_{np} – приведена степінь чорноти системи, яка складається з двох сірих тіл.

Для замкнутої системи приведена степінь чорноти вираховується за формулою [2]:

$$\varepsilon_{np} = \frac{1}{1 + \left(\frac{1}{\varepsilon_1} - 1 \right) \varphi_{12} + 1 + \left(\frac{1}{\varepsilon_2} - 1 \right) \varphi_{21}}, \quad (8)$$

де φ_{12} і φ_{21} – коефіцієнти опромінювання.

Для двох нескінченних смуг різної ширини [2,]:

$$\varphi_{12} = \sqrt{\frac{1}{4} \left(\frac{L_2}{L_1} + 1 \right)^2 + \left(\frac{H}{L_1} \right)^2} - \sqrt{\frac{1}{4} \left(\frac{L_2}{L_1} - 1 \right)^2 + \left(\frac{H}{L_1} \right)^2};$$

$$\varphi_{21} = \sqrt{\frac{1}{4} \left(\frac{L_1}{L_2} + 1 \right)^2 + \left(\frac{H}{L_2} \right)^2} - \sqrt{\frac{1}{4} \left(\frac{L_1}{L_2} - 1 \right)^2 + \left(\frac{H}{L_2} \right)^2}.$$

Для наведених вище значень L_1 , L_2 та H , отримуємо:

$$\varphi_{12} = 1,0883; \quad \varphi_{21} = 0,4282.$$

Степінь чорноти матеріалу в сушарці:

$$\varepsilon_1 = \varepsilon_{14} = 0,92 \quad \text{та} \quad \varepsilon_2 = \alpha_0 = 0,06.$$

Підставляючи ці значення в формулу (8), отримуємо степінь чорноти системи матеріалу в сушарці та матеріалу огорожі:

$$\varepsilon_{np} = 0,13.$$

Висновки

У роботі розраховано характеристики теплового випромінювання для сушарки атмосферного типу, що дозволить у подальшому скласти детальний тепловий баланс такої сушильної установки та визначити основні показники ефективності її роботи.

Список літератури

1. Данилов О.Л. Экономия энергии при тепловой сушке / О.Л.Данилов, Б.И. Леончик. – М.: Энергоатомиздат, 1986. – 136 с.
2. Кутателадзе С.С. Теплопередача и гидравлическое сопротивление. Справ. пособие / Кутателадзе С.С. – М.: Энергоатомиздат, 1990. – 367 с.

3. Теплицы и тепличные хозяйства: Справочник / Г.Г.Шишко, В.О. Потапов, Л.Т.Сулима, Л.С.Чебанов; под ред. Г. Г. Шишко. – К. : Урожай, 1993. – 424 с.

4. Строительная климатология и геофизика: СНиП 2.01.01-82. / Госстрой СССР. – М.: Стройиздат, 1983. – 136 с.

Приведена методика определения теплоступлений от солнечной радиации в атмосферной сушильной установке.

Сушка, односкатная теплица, солнечная радиация, альbedo, степень черноты материала.

The method of determining heat flow of solar radiation in atmospheric drying setting is given.

Drying, lean-to greenhouse, solar radiation, albedo, emissivity material degree.

УДК 621.43.036.22

ЗВОЛОЖУВАЧ ДУТТЬОВОГО ПОВІТРЯ ДЛЯ ДВИГУНА ВНУТРІШНЬОГО ЗГОРЯННЯ

І.В.Феофілов, старший викладач

Проаналізовано додавання води до палива як напряму підвищення ефективності роботи двигуна внутрішнього згорання (ДВЗ), розглянуто різні способи додавання води до палива і запропоновано зволожувач дуттьового повітря на основі використання теплоти охолодження двигуна, який може працювати на недистильованій воді.

Додання води до палива, двигун внутрішнього згорання, паливно-водяна емульсія, вприск води, зволоження дуттьового повітря.

Відомо, що одним із напрямів підвищення ефективності роботи ДВЗ є додавання води до палива перед його спалюванням в циліндрах двигуна. При цьому покращуються енергетичні, економічні та екологічні показники роботи двигуна.

Існують багато способів додавання води до палива. Основними з них є – вприскування безпосередньо води, створення паливно-водяної емульсії та її використання або додання води до палива у вигляді пари. Проте всі вони мають свої недоліки – це додаткові витрати енергії при доданні води до палива, використання дорогого дистилляту тощо.

Мета досліджень – створення приладу для зволоження дуттьового повітря в ДВЗ, що усуває основні недоліки існуючих способів додавання води в ДВЗ.

© І.В.Феофілов, 2013